امام علی (ع) اعلم به علم قرائات

مطلب دیگری که میخواستم عرض کنم اما نشد، این است: -قبلاً اینها را دیده بودم. اما یک چیزهایی است که وقتی به آنها برخورد میکنم گویا باید دوباره عنوان شود.- مرحوم ابن شهر آشوب شاگرد قطب راوندی است. اینها از اجلاء علماء امامیه هستند. قبلاً عبارت قطب راوندی را خواندم دوباره تکرار نمیکنم. در سه جای فقه القرآن داشتند. شما جواهر را ببینید. مفصل از آن اسم میبرند؛ قطب در فقه القرآن به این صورت فرموده است. قطب راوندی در سه جا تصریح میکنند که نزد ما شیعیان وقتی دو قرائت ثابت بود، دو آیه است. اصلاً من در فدکیه یک عنوان درست کردهام. وحید بهبهانی میگویند «عندنا»، ایشان هم میگویند «عندنا». «عندنا»یی که وحید دارد مدرکی است و به تبع حرف اخباریین است. و الا معظم المجتهدین من اصحابنا میگفتند «ان الکل مما نزل به الروح الامین».

حال شاگرد قطب را عرض کنم؛ مناقب آل ابیطالب علیهم السلام، جلد دوم، صفحه چهل و دوم؛ ایشان یک بابی به نام «فصل فی مسابقة بالعلم[1]». میگویند امیرالمؤمنین علیهالسلام سرآمد همه امت در علم هستند. علماء امت چه کسانی هستند؟ مفسرین، لغویین، نحویین و... . اینها را ذکر میکنند. یکی از آنها این است: «و منهم علمائهم بالقرائات»؛ بخشی از امت اسلامی کسانی هستند که علم به قراءات دارند. بعد میفرمایند:

> أحمد بن حنبل وابن بطة وأبو يعلى في مصنفاتهم عن الأعمش عن أبي بكر بن عياش في خبر طويل انه قرأ رجلان ثلاثين آية من الأحقاف فاختلفا في قراءتهما فقال ابن مسعود هذا بخلاف ما أقرأه فذهب بهما إلى النبي فغضب وعلي عنده فقال علي :رسول الله يأمركم أن تقرأوا كما علمتم**[2]**

حال عبارت خود ابن شهر آشوب را ببینید.

«وهذا دليل على علم علي بوجوه القراءات المختلفة»؛ این دلیلی است که بر اینکه همه این قرائات را امیرالمؤمنین بلد بودند. هر کدام را که بلد نبودند میگفتند همانطوری که به تو یاد دادهاند بخوان.

من می خواهم این را عرض کنم: در تفسیر طبری، جلد اول، صفحه ۲۳، حدیث سیزده و چهارده را نگاه کنید. خیلی جالب است. در کتاب های مهم اهل سنت که در فن قرائات، این همه حرف زده شده، موافق نقل ابن شهر آشوب است، امیرالمؤمنین علیه السلام بهعنوان کسی که در قرائات هم آگاه هستند و هم صاحب سرّ پیامبر هستند، معرفی شدهاند. حدیث سیزدهم از خود ابن مسعود است. میگوید:

> قال عبد الله بن مسعود: تمارينا في سورة من القرآن، فقلنا: خمس وثلاثون أو ست وثلاثون آية. قال: فانطلقنا إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم، فوجدنا عليًّا يُناجيه،قال: فَقُلْنَا: إِنَّ اخْتَلَفْنَا فِي الْقِرَاءَةِ. قَالَ: فَاحْمَرَّ وَجْهُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَقَالَ: «إِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِاخْتِلَافِهِمْ بَيْنَهُمْ» قَالَ: ثُمَّ أَسَرَّ إِلَى عَلِيٍّ شَيْئًا، فَقَالَ لَنَا عَلِيٌّ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَكُمْ أَنْ تَقْرَءُوا كَمَا عَلِمْتُمْ[3]

«...فانطلقنا إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم، فوجدنا عليًّا يُناجيه»؛ نجوا سرّگونه صحبت کردن است.**«...ثُمَّ أَسَرَّ إِلَى عَلِيٍّ شَيْئًا»**؛ همیشه من این روایت را میگفتم؛ حضرت به جای اینکه خودشان به آنها بگویند، در اینجا نشان میدهند که علی واسطه بین من و شما است. با اینکه ابن مسعود حاضر بود. میگوید حضرت یواشکی به امیرالمؤمنین چیزی گفتند و حضرت زدم ما پس گفتند. شما بگویید این یعنی چه؟**«یناجیه و اسرّ الی علی»**؛ خب خود حضرت میگفتند، آنها که حاضر بودند. خیلی جالب است.**«فَقَالَ لَنَا عَلِيٌّ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَكُمْ أَنْ تَقْرَءُوا كَمَا عَلِمْتُمْ»**.

روایت بعدی هم همینطور است.

عَنْ زِيْدِ بْنِ أَرْقَمَ، قَالَ: كُنَّا مَعَهُ فِي الْمَسْجِدِ فَحَدَّثَنَا سَاعَةً ثُمَّ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: أَقْرَأَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ سُورَةً، أَقْرَأَنِيهَا زَيْدٌ، وَأَقْرَأَنِيهَا أُبَيُّ بْنُ كَعْبٍ، فَاخْتَلَفَتْ قِرَاءَتُهُمْ، فَبِقِرَاءَةِ أَيِّهِمْ آخُذُ؟ قَالَ: فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: وَعَلِيٌّ إِلَى جَنْبِهِ، فَقَالَ عَلِيٌّ: «لِيَقْرَأْ كُلُّ إِنْسَانٍ كَمَا عُلِّمَ، كُلٌّ حَسَنٌ جَمِيلٌ»[4]

این را برای حرف منافق ابن شهر آشوب آوردهام. ایشان میگویند که امیرالمؤمنین عالم به وجوه قرائات بود. جلساتی که در دو-سه سال پیش در اینجا داشتیم یادتان باید؛ شاید دو روز بحث کردیم و در مباحثه احدی نبود که مخالف این استظهار باشد. در استظهار از جملهای که در حدیث جزیره خضراء بود که سید شمس الدین در جزیره خضرا به علی بن فاضل چه گفت؟ علی بن فاضل میگفت ما که قرآن میخوانیم میگوییم نافع اینطور میگوید، کسائی اینطور و... . سید گفت ما در اینجا اینها را نمیشناسیم. ما میدانیم جد ما امیرالمؤمنین به املاء رسول الله نوشتند. وقتی اختلاف قرائات را که گفت، میگوید «فالجمیع قرائة امیرالمؤمنین». این هم موافق با حرف ابن شهر آشوب است.

---

[1]مناقب آل أبي طالب - ط المكتبة الحيدرية ج ۱ ص۳۰۹

[2]همان ۳۲۱

[3]المكتبة الشاملة؛ كتاب تفسير الطبري = جامع البيان ط هجر ج۱ص۲۳

[4]همان ۲۴

بازبینی #3
ایجاد شده 19 مارس 2024 10:50:07 توسط ... .

ب‌ه روزرسان‌ی شد‌ه 11 م‌ه 2024 13:09:57 توسط ... .